

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT DHE SHKENCËS
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT**

**PROGRAM ORIENTUES
PËR PËRGATITJEN E PROVIMIT KOMBËTAR
TË MATURËS SHTETËRORE**

LËNDA:

**GJUHA GREKE
(gjuhë e huaj e dytë)**

VITI MËSIMOR 2012 – 2013

1. UDHËZUES I PËRGJITHSHËM PËR PROGRAMIN E PROVIMIT KOMBËTAR TË MATURËS SHTETËRORE PËR LËNDËN E GJUHËS GREKE DHE PËR PËRDORIMIN E TIJ NGA MËSUESIT

Programi orientues për përgatitjen dhe realizimin e provimit të Maturës Shtetërore për gjuhën greke si gjuhë e huaj e dytë, është realizuar si sintezë e njohurive dhe shprehive të fituara gjatë gjithë procesit mësimor në këtë lëndë, si në aspektin tematik ashtu edhe në aspektin gjuhësor (gramatikor, leksikor) dhe funksional.

Hartimi i këtij programi orientues është bazuar totalisht në kuadrin kurrikular të gjuhëve të huaja, duke pasur parasysh zhvillimin e aftësive gjuhësore që do të testohen, standardet e gjuhëve të huaja, programet e tre viteve të gjimnazit, tekstet me të cilat është zhvilluar gjuha greke në gjimnaz, si edhe përvojën e fituar nga provimet e Maturës Shtetërore të viteve pararendëse. Ky program duhet të nxitë inspirimin dhe sfidën për të gjithë nxënësit dhe t'i përgatitë ata për të ardhmen. Programi orientues i provimit me zgjedhje të Maturës Shtetërore për gjuhën e huaj, si gjuhë e huaj e dytë, është ndërtuar duke pasur parasysh nevojat e nxënësve, ndryshimet që ata kanë pësuar gjatë tre viteve të gjimnazit, zhvillimet e tyre personale, duke u dhënë mundësi për sukses në atë çka i pret.

Synimet e programit

Ky program synon:

- Të ndihmojë nxënësin maturant në përgatitjen e tij për provimin e gjuhës greke si lëndë me zgjedhje (si gjuhë e huaj e dytë).
- Të ndihmojë mësuesin e lëndës në punën e tij për zbatimin e programit dhe për t'u dhënë orientimet e duhura nxënësve.
- Vlerësimin e njëkohshëm të dy aftësive kryesore (nga katër aftësi që ka gjuha e huaj) dhe dy konceptet bazë, që janë: *të lexuarit dhe të kuptuarit dhe të shprehurit me shkrim*.
- Të japë orientime për specialistët që merren me hartimin e testeve të Maturës Shtetërore për gjuhën greke si lëndë me zgjedhje.

Udhëzime praktike mbi përdorimin e programit

Për përdorimin e këtij programi, mësuesi duhet të ketë parasysh specifikën e gjuhës së huaj, ku nxënësi në provim do të përballlet me situata të reja ose me pjesë të reja leximi por tematika, gramatika dhe funksionet gjuhësore do të jenë po ato që ka studiuar gjatë tre viteve të gjimnazit.

Kur flitet për tematikën kryesore në program nxënësit duhet që të kenë njohuri për temat që janë të përfshira në program (αθλητισμός και ψυχαγωγία, διατροφή, υγεία και ασφάλεια, καιρός, ταξίδια, περιβαλλοντικά θέματα, σύγχρονος τρόπος ζωής, κλπ.)

Për sa i përket gramatikës, mësuesi duhet t'i përgatitë nxënësit që të jenë në gjendje të zgjidhin ushtrime mbi aspektet kryesore gramatikore (παθητική φωνή, υποτακτική έγκλιση, χρόνοι ρημάτων, παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων, σύνδεσμοι, κλπ.), duke dalë nga konteksti i mësimëve ku këto probleme trajtohen. Mësuesi duhet t'i vërë theksin anës praktike të zgjidhjes së ushtrimeve, duke i trajtuar këto ushtrime në forma të ndryshme, herë me tipa ushtrimesh me alternativa, e herë tipa ushtrimesh të hapura, ku më të spikaturat janë: δημιουργία προτάσεων με διάφορα λεκτικά στοιχεία, διόρθωση σφαλμάτων etj.

Funksionet gjuhësore duhet të trajtohen në mënyrë sa më të larmishme, duke përdorur situata nga të gjitha fushat e jetës, por duke ruajtur formatet dhe shprehjet që jepen në tekstet mësimore. Nxënësi duhet të jetë i përgatitur kryesisht për këto funksione gjuhësore:

- Έκφραση ενδιαφερόντων
- Μιλάμε για διαφορετικά επίπεδα σχετικά με τα ενδιαφέροντά μας
- Παρουσίαση θέσεων
- Προτάσεις
- Η είδηση και το σχόλιο
- Η πειθώ

Për sa i përket të shkruarit, mësuesi duhet të ushtrojë nxënësit e tij që të dinë të organizojnë forma të ndryshme kompozimi joletrar (me tema të thjeshta). Ata duhet të përgatiten që të ndërtojnë paragrafë të saktë nga ana strukturore dhe leksikore. Gjithashtu, mësuesi duhet t'i përgatitë nxënësit që të dinë të përmbledhin me shkrim një përvojë personale duke përshkruar ndjenjat dhe reagimet e tyre në një tekst koherent. Nxënësi duhet të jetë i përgatitur të shkruajë një e-mail ose letër formale ose joformale, të zbatojë rregullat e shkrimit të një e-mail-i, si një letër formale dhe joformale.

2. AFTËSITË DHE NJOHURITË QË DUHET TË ZOTËROJË NXËNËSI MATURANT PËR TË QENË I PËRGATITUR PËR PROVIMIN E MATURËS ME ZGJEDHJE NË GJUHËN GREKE SI GJUHË E HUAJ E DYTË.

Nxënësi që do t'i ushtrohet provimit të maturës me zgjedhje në gjuhën greke, duhet të demonstrojë **aftësitë** dhe **njohuritë** e tij për çka më poshtë vijon:

2.1 Ανάγνωση και κατανόηση (të lexuarit dhe të kuptuarit)

Vlerësimi i këtij komponenti do të bëhet mbi bazën e një teksti të panjohur mbi të cilin do të ndërtohen pyetje, që do të testojnë aftësinë e nxënësit për të kuptuar një pjesë letrare ose joletrare dhe për të gjykuar mbi të.

Nxënësi duhet të jetë në gjendje të lexojë dhe të kuptojë në mënyrë të përgjithshme informacionin e dhënë në pjesën e leximit, të mbledhë informacionet që i kërkohen rreth tekstit ose të japë një vlerësimin të shprehur me gjuhë të thjeshtë mbi atë çka i kërkohet.

Më poshtë po radhitim disa aspekte të leximit:

- Marrja e informacionit të duhur nga teksti i dhënë.
- Reflektimi mbi përmbajtjen e një fragmenti dhe nxjerrja e informacionit të duhur prej tij.
- Thellim në kuptimin e një fraze dhe gjetja e sinonimit të saj.
- Formimi i një kuptimi të përgjithshëm dhe nxjerrja e moralit të pjesës së shprehur në gjuhë të thjeshtë.
- Paraqitja e elementeve që justifikojnë përgjigjen e dhënë.
- Plotësimi i ushtrimeve leksikore rreth tekstit.
- Gjetjen e fjalëve referuese.

2.2 Γραπτή έκφραση (të shprehurit me shkrim)

Në provimin e maturës, nxënësi që do të zgjedhë në provimet e Maturës Shtetërore, një gjuhë të huaj të dytë, duhet të jetë në gjendje të prodhojë tekste të shkruara mbi një gamë jo shumë të gjerë temash, duke i lidhur elementet në mënyrë koherente, duhet të jetë në gjendje të bëjë përshkrime jo shumë të hollësishme mbi tema të njohura, të tregojë me shkrim përvojat e tij, duke përshkruar ndjenjat dhe reagimet e tij, të përshkruajë një ngjarje, një udhëtim të vërtetë, duke përdorur gjuhë të thjeshtë dhe të pangarkuar me detaje, të shkruajë një letër personale ose zyrtare, një e-mail formal dhe joformal duke respektuar formatet e mësuara gjatë viteve që nxënësi ka studiuar këtë gjuhë etj.

Për vlerësimin e kësaj aftësie nxënësi duhet të paraqesë një produkt të shkruar prej 120-150 fjalësh.

Të shprehurit me shkrim përfshin:

- të shprehurit me shkrim mbi një gamë të gjerë temash të njohura dhe jo komplekse që janë trajtuar në librat e tre viteve;
- një produkt të shkruar saktë nga ana gramatikore dhe të strukturuar mirë (Παράγραφος, σύντομες επιστολές (επίσημες και απλές), e-mail (επίσημα και απλά, επικοινωνιακά), περιλήψεις από σύντομα κείμενα, κλπ;
- shprehjen e pikëpamjeve në formë të thjeshtë dhe të qartë;
- përdorimin e një repertori të thjeshtë leksikor;
- komente të shkurtra me shkrim për probleme të ndryshme (διηγήματα, περιγραφές για ανθρώπους που εργάζονται σε διάφορα επαγγέλματα, τουριστικούς προορισμούς, γεγονότα και αντικείμενα).

Η χρήση της Ελληνικής (përdorimi i gjuhës)

Në këtë program, njohuritë kryesore që nxënësi ka marrë mbi përdorimin e gjuhës gjatë tre viteve të gjimnazit, janë të dhëna përmes ushtrimeve, temave, bashkëbisedimeve, që trajtojnë njësi të ndryshme gramatikore ose leksikore, pra në mënyrë esenciale fjalori dhe gramatika e mësuar prej tre vitesh në shkollën e mesme.

Tipat e ushtrimeve të rekomanduara për çdonjërin nga tri fushat e sipërpërmendura:

Ανάγνωση και κατανόηση (Të lexuarit dhe të kuptuarit)
- Pyetje mbi përmbajtjen e tekstit- Ushtrime me përzgjedhje fjalësh ose frazash- Plotësimi i vendit bosh me informacionin e duhur (Συμπλήρωση φράσεων ή προτάσεων)- Ushtrime me përgjigje po/jo (Τύπου ΝΑΙ/ΟΧΙ)- Ushtrime me e vërtetë/e rreme (Σωστό ή Λάθος)- Ushtrime me disa alternativa (Πολλαπλών επιλογών), përzgjedhje e alternativës së saktë nga 4 ose 5 alternativat e dhëna- Ushtrime ku i kërkohet marrja dhe përzgjedhja e informacionit të duhur nga teksti i dhënë- Ushtrime ku i kërkohet reflektimi mbi përmbajtjen e një fragmenti dhe nxjerrja e informacionit të duhur prej tij

- Vendosja e paragrafëve sipas rendit të duhur në renditjen e ngjarjeve (Συνοχή παραγράφων) - Ushtrime ku i kërkohet paraqitja e elementëve provues që mbështesin idenë e dhënë nga vetë nxënësi. - Ushtrime ku i kërkohet thellim në kuptimin e një fraze dhe gjetja e sinonimit të saj
Γραπτός λόγος (të shkruarit)
- Shkrimi i një <i>email</i>-i, ku i tregohet një miku rreth një eksperience që i ka lënë mbresa - Shkrimi i një letre formale ose joformale - Aplikime ose rekomandime për një punë <i>part-time</i> - Shprehja e mendimit rreth një çështjeje të caktuar
Η χρήση της Γλώσσας (Γραμματική και Λεξιλόγιο) - përdorimi i gjuhës
- Ushtrime me zëvendësim, zëvendësimi i një fjale me një të ngjashmen e saj - Ushtrime transformimi, shprehja e një fjalie me një strukturë tjetër, por duke ruajtur kuptimin e fjalisë - Ushtrime me shumë zgjedhje/ alternativa (Πολλαπλών επιλογών) - Ushtrime me plotësime vendesh bosh, vendosja e fjalës së duhur - Ushtrime me ndërtim fjalish - Ushtrime me gjetje dhe korrigjime gabimesh - Αντιστοίχιση

Struktura e provimit në përqindje

Aspektet gjuhësore që do të vlerësohen	Përqindja
Κατανόηση γραπτού κειμένου (λογοτεχνικού και μη) Të kuptuarit e një teksti të shkruar (letrar ose joletrar)	40%
Η χρήση της γλώσσας (γραμματική και λεξιλόγιο) Përdorimi i gjuhës (gramatika dhe leksiku)	40%

Παραγωγή γραπτού λόγου	
Të shkruarit (ese ose krijim, një letër, një kërkesë, një përshkrim, një artikull, një përmbledhje etj.)	20%

3. PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Fushat tematike dhe leksiku

Përmbajtja tematike është mbështetur në programin e zhvilluar gjatë tre viteve të gjimnazit, si edhe në tekstet shkollore për gjuhën greke si gjuhë e huaj e dytë. Tematika e mëposhtme, e parashikuar për provimin e maturës, do të përfshijë temat bazë (sipas kurrikulës) dhe nëntema të marra nga kurrikula dhe tekstet.

Temat janë formuluar në mënyrë përgjithësuese e jo sipas titujve të teksteve dhe përfshijnë ato njohuri, të cilat janë zhvilluar përmes mësimëve.

Tematika (Θεματική)

- Η Καθημερινή ζωή (φαγητά, παραδοσιακό μαγείρεμα στην Αλβανία και σε όλο τον κόσμο, σπορ, προσωπικές προτιμήσεις, ελεύθερος χρόνος, χόμπι, ενδιαφέροντα)
- Ο κόσμος γύρω μας (Ταξιδεύοντας, διάσημα μέρη του κόσμου. Χρήματα και ψώνια. Περιβαλλοντικά θέματα κ.λπ.)
- Ο καθημερινός χώρος εργασίας και μάθησης/φοίτησης (σχολικά θέματα, συνεντεύξεις εργασίας, μελέτες, η φιλία στο σχολείο, κλπ)
- Η προσωπική μας και η κοινωνική μας ζωή (διάφορα προβλήματα υγείας, τραυματισμοί και ασθένειες. Ρούχα. Γιορτές στην Αλβανία και σε άλλες χώρες. Φυσικά χαρακτηριστικά ανθρώπων, κλπ.)
- Ο κόσμος της επικοινωνίας (τηλεοπτικά προγράμματα, ριάλιτι σόου, ταινίες, ραδιοφωνικά προγράμματα, e-mail επιστολές και ευχετήριες κάρτες.)

Leksiku (Λεξιλόγιο)

Në bazë të temës, përzgjidhet gjuha dhe aktet gjuhësore, si edhe strukturat gramatikore që mundësojnë realizimin e komunikimit rreth një teme të caktuar. Nxënësi duhet të zotërojë një repertor leksikor të mjaftueshëm për t'u shprehur thjeshtë me shkrim dhe me gojë.

Aktet dhe funksionet komunikative (Επικοινωνιακές πράξεις και λειτουργίες)

Sugjerohen aktet dhe funksionet e mëposhtme, të cilët shërbejnë si mënyrë orientuese për hartimin e testit dhe vlerësimin e nxënësve. Aktet dhe funksionet komunikative japin shprehitë kryesore që nxënësi ka fituar gjatë tre viteve të gjimnazit.

- Έκφραση ενδιαφέροντος ή προτίμησης σε κάτι
- Έκφραση υποχρέωσης, πιθανότητας άδειας ή απαγόρευσης για κάτι
- Παροχή προσωπικών πληροφοριών ή συμβουλών σε κάποιον
- Έκφραση απόψεων, συμφωνώντας ή διαφωνώντας
- Επισήμανση, και λήψη αποφάσεων
- Συστάσεις
- Έκφραση πιθανότητας για να συμβεί κάτι. Εκδήλωση βεβαιότητας

Elementet dhe strukturat gramatikore (Γραμματικά στοιχεία και δομές)

Për një komunikim të saktë nga ana gramatikore, si me gojë ashtu edhe me shkrim, sugjerohet të punohet në mënyrë të përqendruar mbi strukturat dhe çështjet gramatikore më të rëndësishme të trajtuara gjatë tre viteve të gjimnazit.

- Χρόνοι ρημάτων:

Παροντικοί χρόνοι, παρελθοντικοί χρόνοι, μελλοντικοί χρόνοι, στιγμιαίος μέλλοντας, μέλλοντας διαρκείας

- Κλιτές και άκλιτες μετοχές. Ο ρόλος του απαρεμφάτου στους περιφραστικούς χρόνους.
- Αναφορά στην ομιλία (απλή, ερωτηματική και επιτακτική μορφή)
- Ενεργητική και παθητική φωνή (παρόν, παρελθόν, μέλλον)
- Βοηθητικά ρήματα (έχω, είμαι ,μπορεί, πρέπει, θα μπορούσε να)
- Επίθετα (συγκριτικός βαθμός, μονολεκτικοί και περιφραστικοί τύποι)
- Προθέσεις
- Επιρρήματα
- Σύνδεσμοι

Σημείωση για τους φοιτητές:

Θα πρέπει να σκεφτείτε τη γλώσσα που θέλετε να χρησιμοποιήσετε. Δεν αρκεί μόνο να απομνημονεύσετε έννοιες και διάφορα λεκτικά στοιχεία ή γενικές εκφράσεις, επικεντρωθείτε στην απάντηση της εκφώνησης, δηλαδή στο ζητούμενο. Θα πρέπει να καταφέρετε να προσαρμόσετε τις απαντήσεις σας, λαμβάνοντας πληροφορίες από την προσωπική δεξαμενή των γνώσεων σας, γιατί η ενασχόληση με τον όμορφο χώρο της ξένης γλώσσας είναι μια δημιουργική διαδικασία που σε ταξιδεύει στο χώρο και στο χρόνο.

Εάν έχετε εργαστεί σταθερά και συνετά σε όλη τη διάρκεια του Λυκείου, « Οι εξετάσεις της Matura" έρχονται απλά σαν μία γλυκιά έκπληξη για σας.